

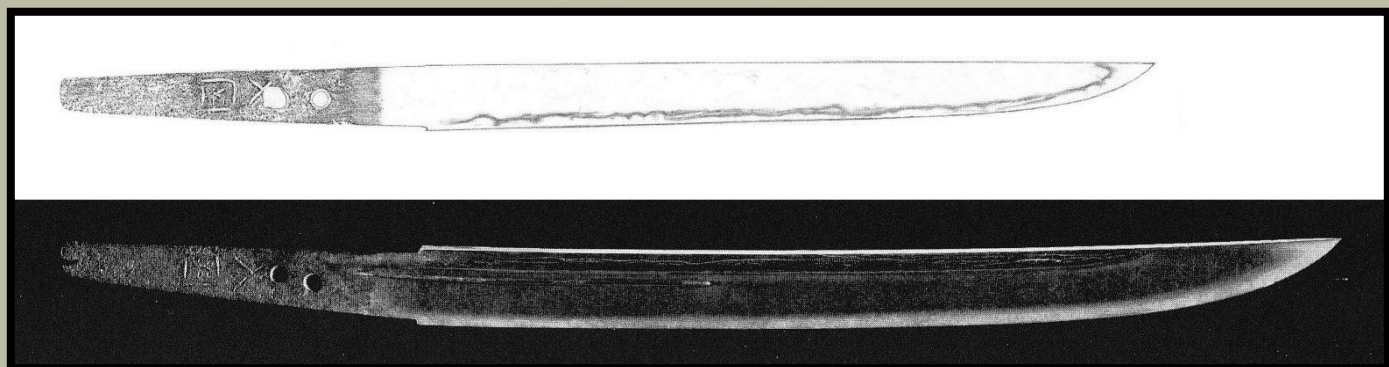

Kantei 1 - Sugata

Ebben a tanulmányban a ***tantô*** és a ***hira-zukuri ko-wakizashi*** formáinak alakulását mutatjuk be, olyan pengékre fókuszálva, amelyek a tőr kategóriájába tartoznak, és nem a rövid kardok közé.

Késő Heian-kor – kora Kamakura-kor (1000–1232)

A kora *Kamakura*-kor előtti *tantô*-k rendkívül ritkák, olyan mértékben, hogy a *kantei* leírásoknál gyakorlatilag figyelmen kívül hagyhatók. Ez a helyzet a *Kamakura*-kor kezdetével változik, bár a kora *Kamakura*-kori *tantô*-k továbbra is nagyon ritkák. Ugyanazzal a problémával találkozunk, mint a *tachi*-k esetében, vagyis a kevés fennmaradt példány miatt korlátozott a betekintésünk a kor rövid pengéinek jellegzetességeibe. A kevés fennmaradt kora *Kamakura*-kori *tantô* általában *hira-zukuri*, enyhe *uchizori*-t mutat, a *fukura* viszonylag kerekded, és a legtöbb pengéje 24 cm-nél rövidebb. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy léteznek kora *Kamakura*-kori *tantô*-k között jelentősen hosszabb példányok is. Például a *kyôtoi Awataguchi Hisakuni* nevű kovácstól ismert egy *tantô*, amelynek *nagasa*-ja 29,1 cm, és egy másik, amelynek *nagasa*-ja csupán 20,1 cm. Valószínűnek tekinthető, hogy a korai időszakban más hosszabb tőrök is készültek, de ezek többsége pusztán fegyver volt vagy használati tárgy és nem maradtak fenn. A kora *Kamakura*-kori *tantô*-k jellegzetes iskolái és kovácsai közé tartozik az *Awataguchi* (粟田口) iskola, például *Kunitomo* (国友) és *Hisakuni* (久国).

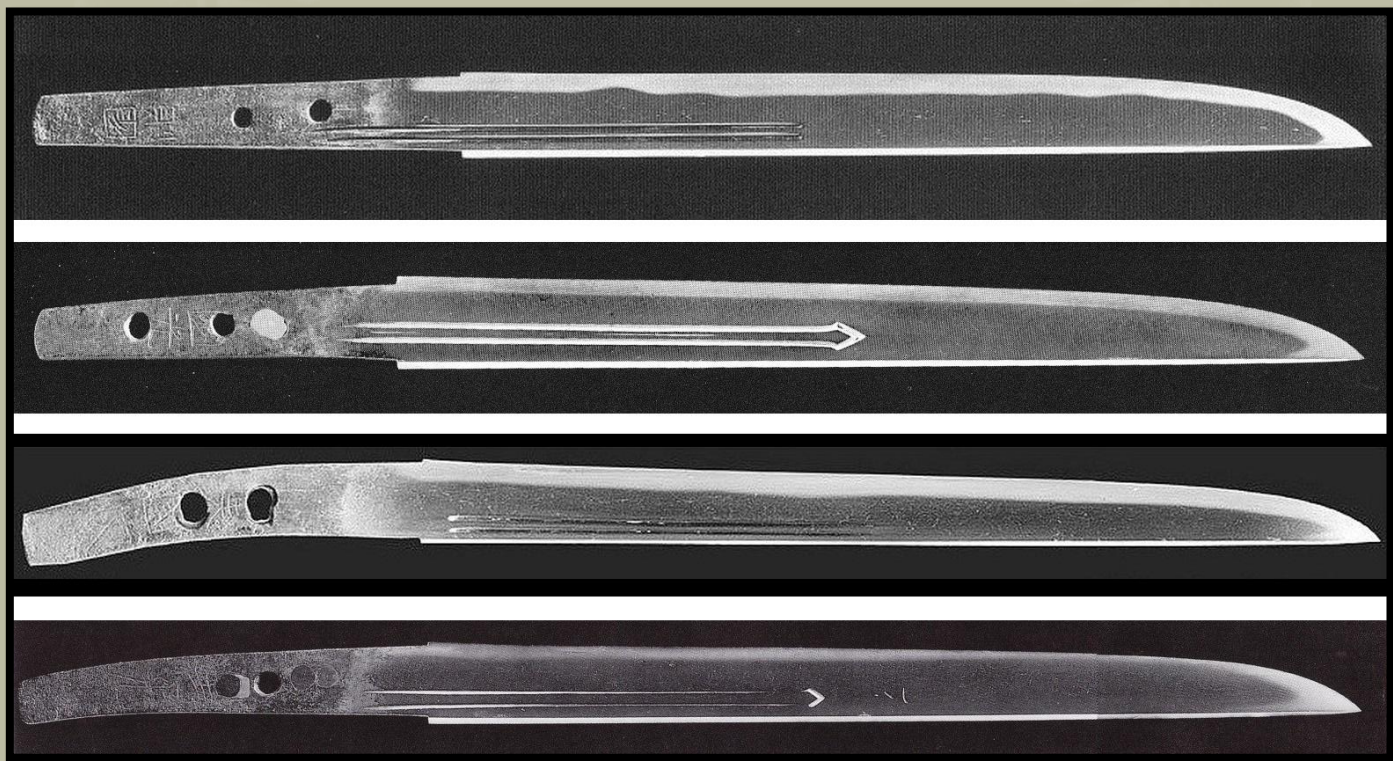

A fenti képeken: Kora Kamakura-kori *tantô*-k (az alsó fényképen): *mei*: Hisakuni (久国), *nagasa* 29,1 cm. A felső fekete fehér képen: *mei*: Hisakuni (久国), *nagasa* 20,1 cm.

Középső Kamakura-kor (1232–1288)

A középső Kamakura-korra a *tantô*-k standard hossza (*jôsun*, 常寸) 25–26 cm körül alakul, bár természetesen készültek rövidebb és hosszabb pengék is, amelyek *nagasa*-ja körülbelül 20 vagy 29 cm. Ezek általában *hira-zukuri* kialakításúak, *uchizori*-val rendelkeznek, a *mihaba*, *fukura* és *kasane* pedig a *jôsun* értelmezésében harmonikusan jelenik meg. Emiatt a középső Kamakura-kort tartják a legtöbb esztétikus *tantô-sugata* kialakulásának időszakának. Ugyanakkor a középső Kamakura-korban készültek feltűnően kúpos formájú *tantô*-k is, ezért a Kamakura-kori *tantô*-k osztályozása legalább olyan nehéz, mint a Kamakura-kori *tachi*-ké.

A középső Kamakura-kori *tantô*-k jellemző iskolái és kovácsai: az *Awataguchi* (粟田口) iskola (*Norikuni* [則国], *Kuniyoshi* [国吉], *Yoshimitsu* [吉光]), *Rai Kunitoshi* (来国俊), valamint a *Shintôgo* (新藤五) iskola (*Kunimitsu* [国光], *Kunihiro* [国弘]).

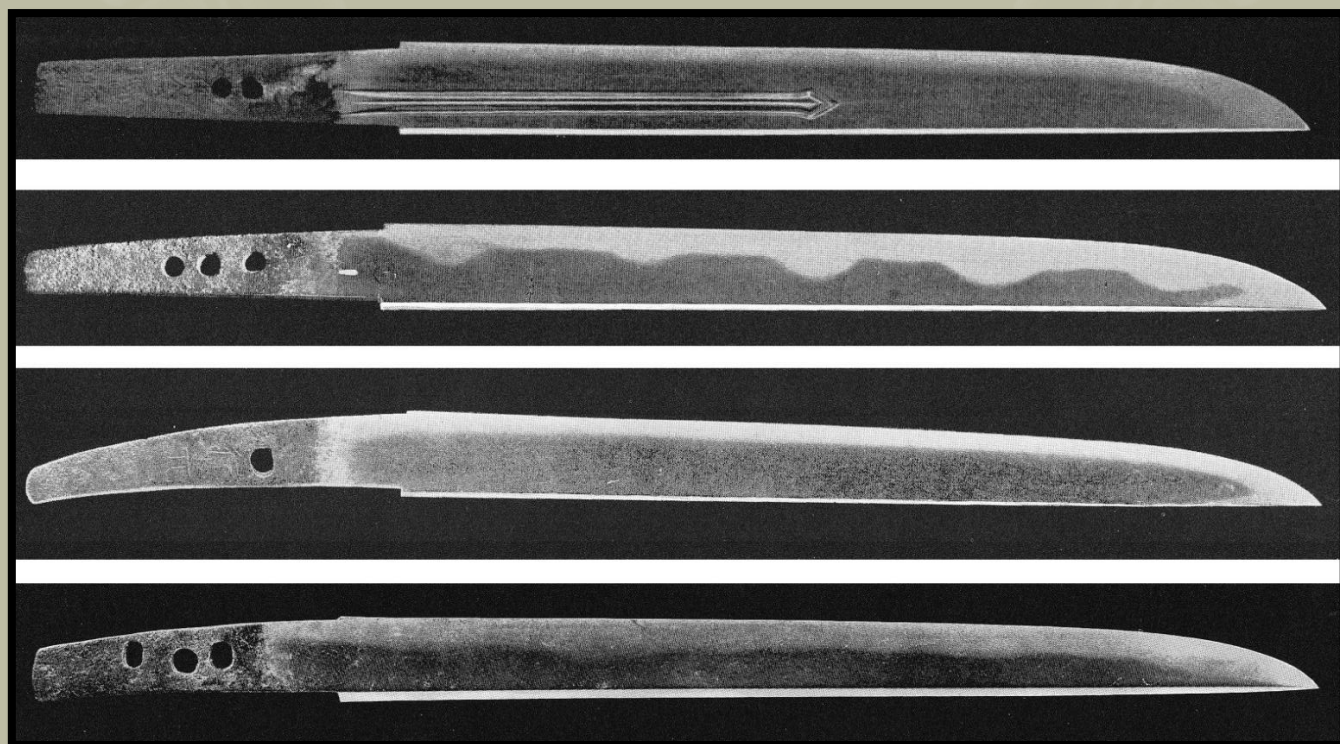
A fenti képeken: Középső Kamakura-kori *tantô*-k (felülről lefelé):

- Legfelső kép: *mei*: Norikuni (則国), *nagasa* 24,2 cm

- Fentről a második kép: *kokuhô, mei: Kunimitsu* (国光), Shintôgo, nagasa 22,4 cm
- Fentről a harmadik kép: *mei: Rai Kunitoshi* (来国俊), *nagasa* 19,6 cm
- A legalsó kép: *jûyô-bunkazai, mei: Yoshimitsu* (吉光), *nagasa* 27,3 cm

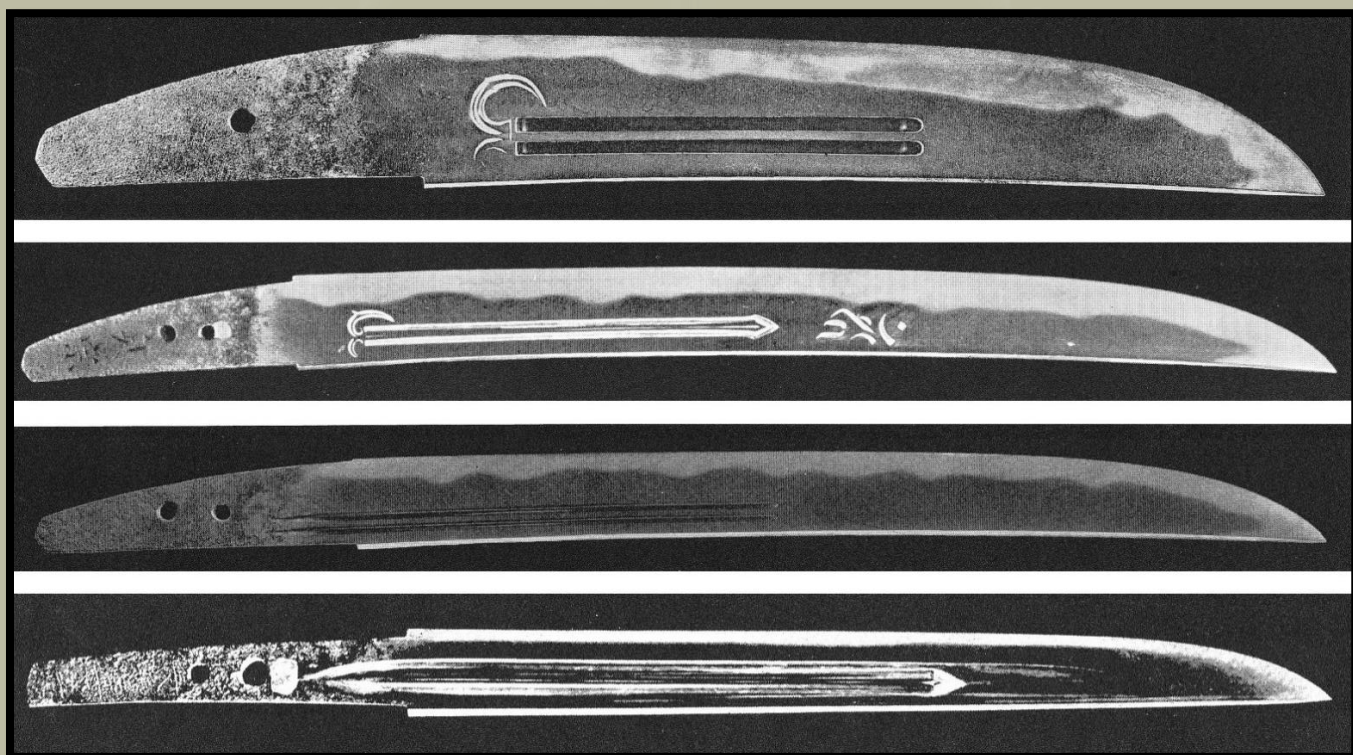
Késő Kamakura- és kora Nanbokuchô-kor (1288–1336)

A késő Kamakura-korban a helyzet hasonló a középső Kamakura-korhoz: a *tantô*-k egyrészt megtartják a klasszikus formákat, másrészt jelentősen megnőnek. Ennek megfelelően készültek *tantô*-k *jôsun-nagasa*-val, *uchizori*-val, valamint a *mihaba*, *kasane* és *fukura* arányai nagyon harmonikusak. Ezekre a klasszikus késő Kamakura-kori *tantô*-kra a jellemző iskolák és kovácsok: a *Rai* (来) iskola (*Kunimitsu* [国光], *Kunitsugu* [国次]), *Osafune Kagemitsu* (長船景光), a *Masamune* (正宗) iskola (*Yukimitsu* [行光], *Masamune* [正宗]), valamint *Norishige* (則重). Ugyanakkor megjelennek a 27–32 cm *nagasa*-jú *tantô*-k is, *muzori*-val vagy akár enyhe *sori*-val, valamint valamivel szélesebb *mihaba*-val. Ezeket gyakran készítették *Rai Kunimitsu* (来国光), *Rai Kunitsugu* (来国次), a *Hoshô* (保昌) iskola és például *Sadamune* (貞宗). Emellett léteznek *hira-zukuri tantô*-k is, amelyek *nagasa*-jukhoz képest feltűnően széles *mihaba*-val rendelkeznek, az úgynevezett *Hôchô*-stílusú *tantô*-k (包丁, „konyhakés” *tantô*), amelyeket többek között *Masamune* készített. Érdeemes megjegyezni, hogy a *Hôchô*-stílusú *tantô*-k már a középső Kamakura-korban is készültek, például *Awataguchi Yoshimitsu* által.

A felső képeken késő Kamakura- és kora Nanbokuchô-kori tantô-k (felülről lefelé):

- A legfelső kép: *meibutsu Kuwana-Hoshô* (桑山保昌), *mei: Takaichi-jû Kingo Fuji Sadayoshi*, *Genkô* négy (元亨, 1324), *nagasa* 25,8 cm.
- A második kép felülről: *meibutsu Hyûga-Masamune* (日向正宗), *nagasa* 24,9 cm.
- A harmadik kép: *kokuhô*, *mei: Yukimitsu* (行光), *nagasa* 26,2 cm.
- A legalsó kép: *kokuhô*, *mei: Norishige* (則重), *nagasa* 24,8 cm.

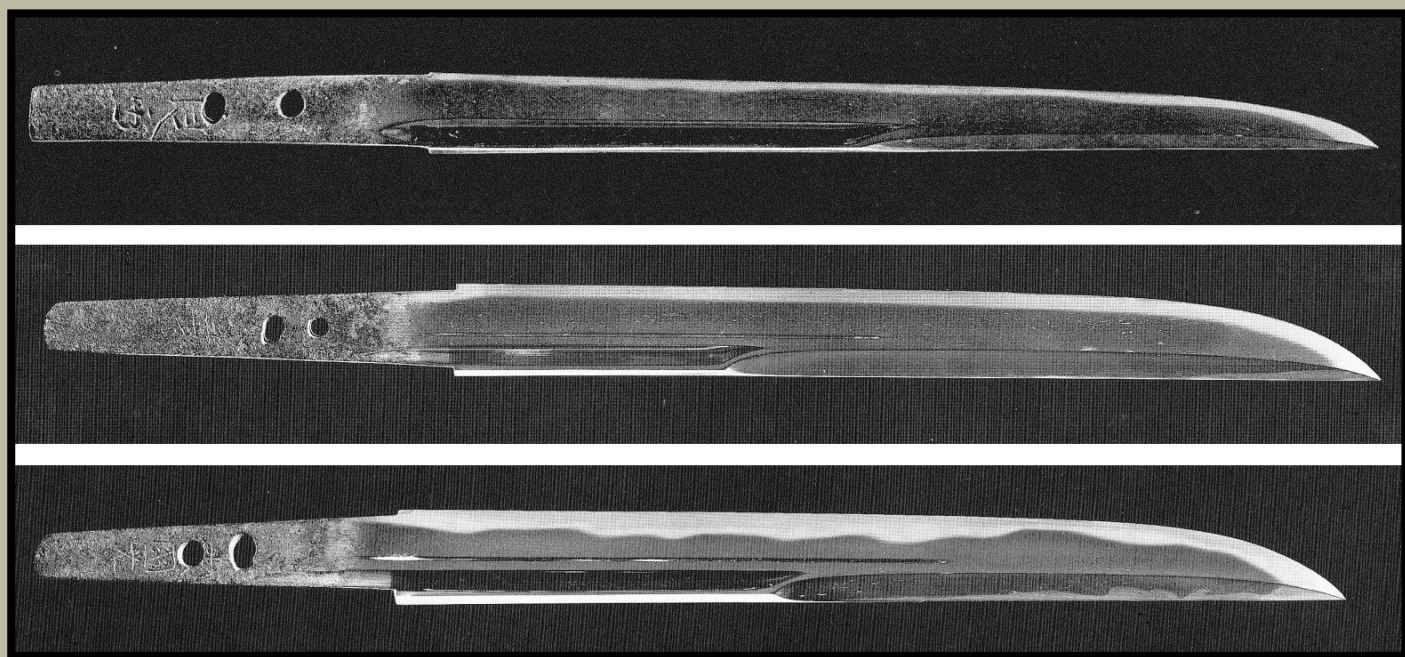

Szélesebb tantô-k a késő Kamakura- és kora Nanbokuchô-korból (felülről lefelé):

- Legfelső kép: *meibutsu Hôchô-Masamune* (包丁正宗), *nagasa* 21,5 cm, *sori* 0,3 cm.
- Második kép: *meibutsu Tokuzen'in-Sadamune* (徳善院貞宗), *nagasa* 35,3 cm, *sori* 0,7 cm.
- Harmadik kép: *meibutsu Ikeda-Sadamune* (池田貞宗), *nagasa* 30,9 cm, *sori* 0,5 cm.
- Legalsókép: *jûyô-bijutsuhin*, *mei: Bishû Osafune-jû Kagemitsu* (備州長船住景光), *Genkô* három (元亨, 1323), *katakiriba-zukuri*, *nagasa* 25,6 cm.

A késő Kamakura-korban viszonylag sok *kanmuri-otoshi* vagy *unokubi-zukuri tantô* készült vékony *kasane*-val és *muzori*-val, főként a *Taima* (当麻) iskolában, valamint *Ryôkai* (了戒), *Ryôsai* (良西) vagy *Shikkake Norinaga* (尻懸則長) munkájaként.

A Kamakura-kor végéhez közeledve bizonyos kovácsok, például *Sadamune* (貞宗), *Takagi Sadamune* (高木貞宗), *Osafune Kagemitsu* (長船景光) és *Kanro Toshinaga* (甘露俊長), elkezdtek a *tantô*-k készítését *katakiriba-zukuri* stílusban, amelyek *sori* nélkül, vagy csak nagyon sekély *sori*-val készültek.

Kanmuri-otoshi-zukuri tantô-k a késő Kamakura- és kora Nanbokuchô-korból (felülről lefelé):

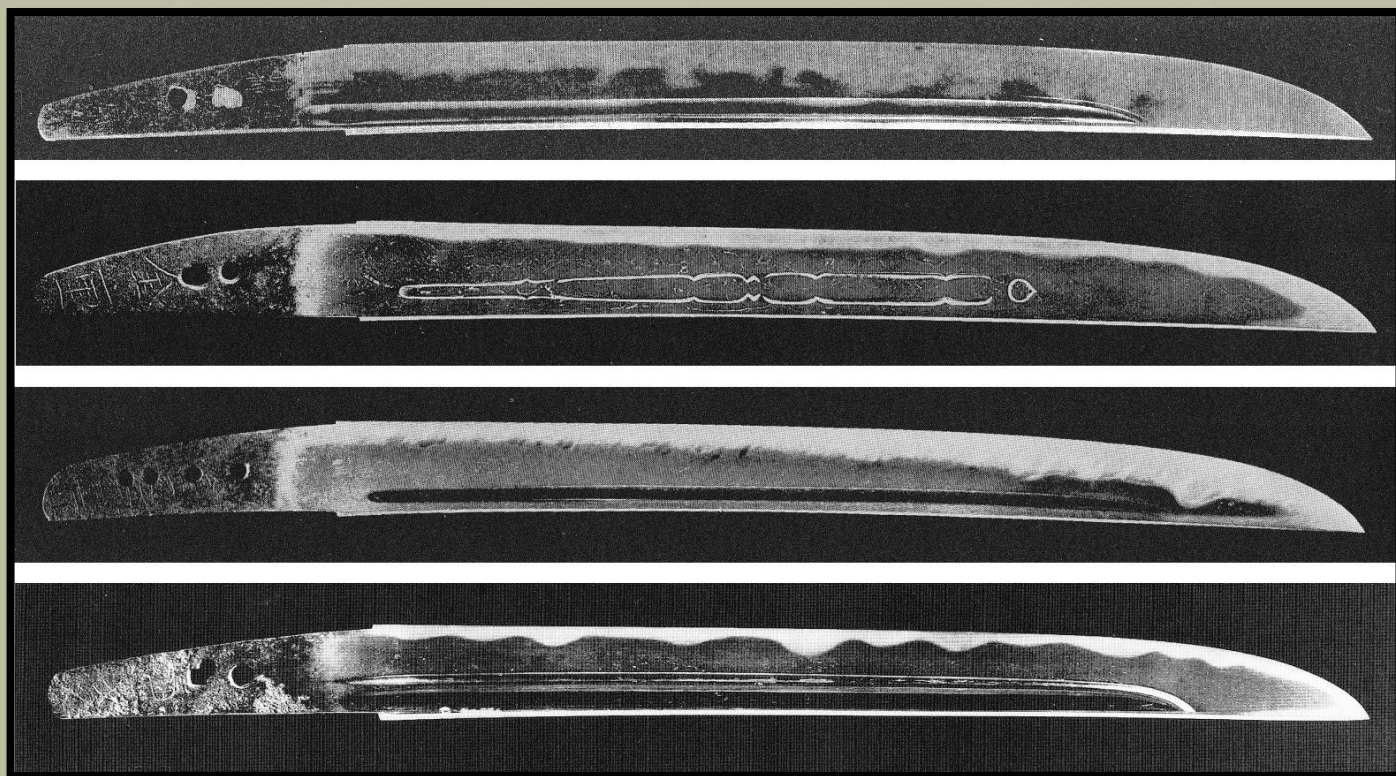
- Felső kép: *Mei: Ryôsai* (良西), *nagasa* 22,1 cm.
- Második kép: *meibutsu Akita-Ryôkai* (秋田了戒), *mei: Ryôkai* (了戒), *nagasa* 27,2 cm.
- Alsó kép: *meibutsu Ikeda-Rai Kunimitsu* (池田来国光), *mei: Rai Kunimitsu* (来国光), *nagasa* 26,3 cm.

Középső Nanbokuchô-kor (1336–1375)

A *tantô*-k esetében a középső Nanbokuchô-kor a *tachi*-khoz hasonlóan a túlméretezett pengék irányába mutató trendet hozott. Érdeemes megjegyezni, hogy a mai terminológia szerint minden olyan „tőr” pengét, amelynek *nagasa*-ja meghaladja az 1 *shaku*-t, *wakizashi*-ként osztályozunk (1 *shaku nagasa* kb. 30,3 cm). A *sunnobi-tantô* (寸延短刀) kifejezést azoknak a *tantô*-knak a megnevezésére használják, amelyek *nagasa*-ja éppen kicsivel több, mint 1 *shaku*.

A túlméretezett középső *Nanbokuchô*-kori *tantô*-k esetében az *Enbun-Jôji-sugata* elnevezés is használatos, amely a következő jellemzőkkel bír: hosszú *nagasa* (30–40 cm), széles *mihaba*, kerekded *fukura*, vékony *kasane* és feltűnő *sakizori*.

A középső *Nanbokuchô*-kori *tantô*-k *Enbun-Jôji-sugata* stílusban készült jellegzetes iskolái és kovácsai: a *Kyô-mono Hasebe* (長谷部) iskola (*Kunishige* [国重], *Kuninobu* [国信]) és a korszak *Nobukuni* (信国) mesterei; a *Sôshû* iskola következő generációja (*Hiromitsu* [広光], *Akihiro* [秋広]); a *Kanemitsu* (兼光) iskola (*Kanemitsu* [兼光], *Tomomitsu* [倫光], *Yoshimitsu* [義光]); a *Chû-Aoe* (中青江) iskola (*Tsugunao* [次直], *Tsuguyoshi* [次吉]); *Kinjû* (金重); valamint a *Naoe-Shizu* (直江志津) iskola (*Kanetomo* [兼友], *Kanetsugu* [兼次]).

Enbun-Jôji-sugata stílusú *tantô*-k a közép *Nanbokuchô*-korból (felülről lefelé):

- A legfelső kép: *jûyô-bunkazai, mei: Sagami no Kuni-jûnin Hiromitsu* (相模国住人広光), *Bunna* öt (文和, 1356), *nagasa* 32,1 cm, *sori* 0,4 cm.
- A második kép: *mei: Kinjû* (金重), *nagasa* 29,7 cm, *sori* 0,3 cm.
- A harmadik kép: *jûyô-bunkazai, mei: Bitchû no Kuni Tsugunao saku* (備中国次直作), *Enbun* három (延文, 1358), *nagasa* 33,6 cm, *sori* 0,5 cm.
- A legalsó kép: *jûyô-bijutsuhin, mei: Kanetomo* (兼友), *nagasa* 28,1 cm, *sori* 0,3 cm.

A középső *Nanbokuchô*-korban, a túlméretezett *tantô*-k és *hira-zukuri ko-wakizashi*-k irányába mutató trenddel párhuzamosan akadtak olyan kovácsok, akik hűek maradtak a klasszikus *tantô*-formákhoz. Ilyen volt például *Shizu Saburô Kaneuji* (志津三郎兼氏), *Osafune Chôgi* (長義), *Osafune Tomomitsu* (倫光) és *Ô-Sa* (大左). Az általuk készített *tantô*-k normál vagy kissé megnyújtott *nagasa*-val rendelkeznek, *muzori*-val vagy csak enyhe *sori*-val, valamint kiegyensúlyozott, közepes szélességű *mihaba*-val.

Klasszikusabb *tantô* pengék a *Nanbokuchô*-kor középső időszakából (felülről lefelé):

- A legfelső kép: *jûyô-bunkazai*, mei: „*Kaneuji*” (兼氏), *nagasa*: 20 cm.
- A második: *jûyô-bunkazai*, mei: „*Chikushû-jû – Sa*” (筑州住・左), *nagasa*: 25,5 cm, *sori*: 0,2 cm
- Harmadik kép: mei: „*Chikushû-jû – Sa*” (筑州住・左)
- Alsó kép: mei: „*Bishû Osafune Tomomitsu*” (備州長船倫光), datálva *Kôan* első évére (康安, 1361), *nagasa*: 25,3 cm, *sori*: 0,2 cm

Késő Nanbokuchô – korai Muromachi-kor (1375–1428)

A Nanbokuchô-kor végére és a Muromachi-kor kezdetére a *tantô* és a *hira-zukuri ko-wakizashi* pengék mérete tovább növekedett. A Nanbokuchô-kor középső időszakában megjelent, *Enbun-Jôji*-stílusú, nagyobb törformák ebben az időben még gyakoribbá váltak. A klasszikus *tantô* száma fokozatosan csökkent, miközben a *ko-wakizashi* olykor már elérte a *wakizashi* hosszát. A hosszabb penge miatt a hajlás (*sorî*) is feltűnőbbé vált, gyakran *sakizori* formában, ugyanakkor a korábbi korszakra jellemző széles *mihaba* fokozatosan eltűnt.

Az ilyen, hosszabb *hira-zukuri ko-wakizashi* pengék jellemző iskolái és mesterei az *Ôei-Bizen* (応永備前) iskola (*Morimitsu* [盛光], *Yasumitsu* [康光]) és a 3. generációs *Nobukuni* (信国) voltak. Fontos azonban megjegyezni, hogy ezek a mesterek ezzel párhuzamosan továbbra is készítettek klasszikus, valamivel 30 cm-nél rövidebb, többnyire egyenes (*muzori*) *tantô*kat is.

A *kanmuri-otoshi-zukuri tantô* formák gyártása a Muromachi-kor elején is folytatódott, ennek az időszaknak képviselő mesterei közé tartozott *Tegai Kanezane* (手搔包真) és a *Niô* (二王) iskola (*Kiyonaga* [清永], *Kiyokage* [清景]).

Összességében elmondható, hogy a Muromachi-kor kezdetével a *tantô* pengék száma általánosan csökkenni kezdett.

Tantô pengék a *Nanbokuchô*-kor végéről és a *Muromachi*-kor elejéről (felülről lefelé):

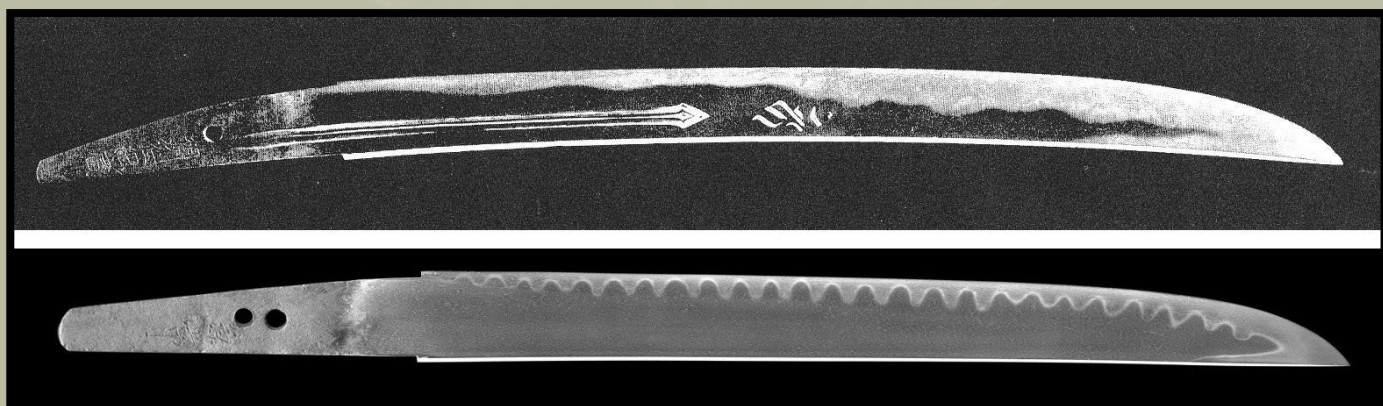
- Első kép: *mei*: „*Nobukuni*” (信国), *Ôei-Nobukuni*, *nagasa*: 23,5 cm.
- Második kép: *mumei*, *Ôei-Nobukuni*-nak tulajdonítva, *nagasa*: 28,6 cm.
- Harmadik kép: *mei*: „*Bishû Osafune Morimitsu*” (備州長船盛光), datálva *Ôei* 30. évére (応永, 1423), *nagasa*: 26,8 cm.
- Legalsó kép: *mei*: „*Bishû Osafune Morikage*” (備州長船盛景), datálva *Eikyô* 7. évére (永享, 1435), *nagasa*: 27,4 cm.

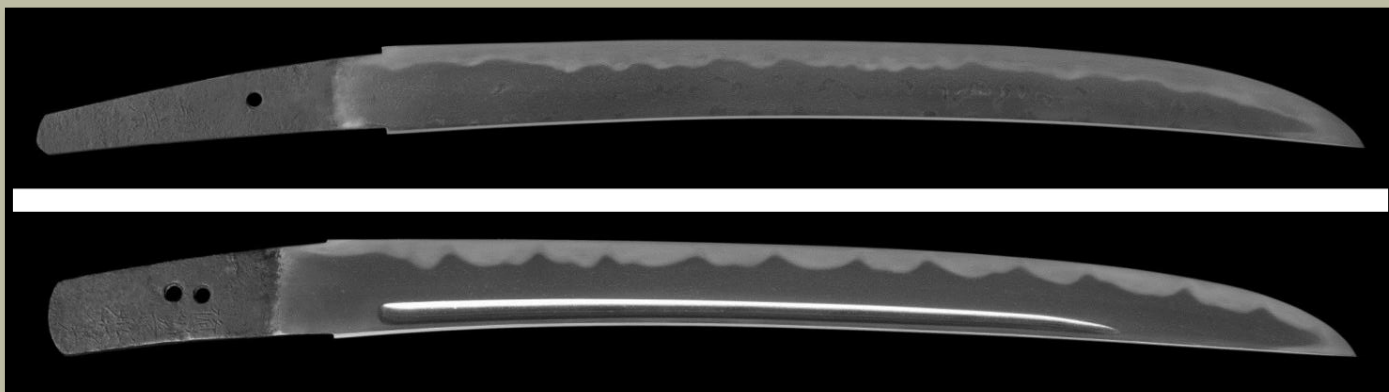
Középső-késő *Muromachi*-kor (1428–1572)

A középső és késő *Muromachi*-korban megfigyelhető, hogy a *wakizashi* általánosságban, és különösen a *shinogi-zukuri wakizashi* fokozatosan kiszorítja a *hira-zukuri ko-wakizashi* pengéket, bár a későbbi kategóriába tartozó pengék továbbra is készültek. Ezek a pengék széles *mihaba*-val rendelkeznek, a *kasane* már nem vékony, hanem a hosszhoz illő, a *fukura* kerek és a *sakizori* mély. Az ilyen *hira-zukuri ko-wakizashi*-k jellegzetes iskolái és mesterei a *Sue-Seki* (末関) iskola (*Kanefusa* [兼房], *Kanehisa* [兼久], *Kanemura* [兼村]), *Sengo Muramasa* (千子村正), *Tsunahiro* (綱広) és *Shimada Yoshisuke* (島田義助).

A késő *Muromachi*-korban a klasszikus, *Kamakura*-kori *tantô*-k rövid, 23–26 cm *nagasa*-val és *uchizori*-val újjáéledtek. Ezeket a pengéket gyakran készítették a *Sue-Seki* (末関) iskola (*Kanesada* [兼定], *Kanetsune* [兼常]), *Osafune Sukesada* (長船祐定), *Shimada Yoshisuke* (島田義助) és a *Sue-Tegai Kanekiyo* (末手搔包清) mesterei.

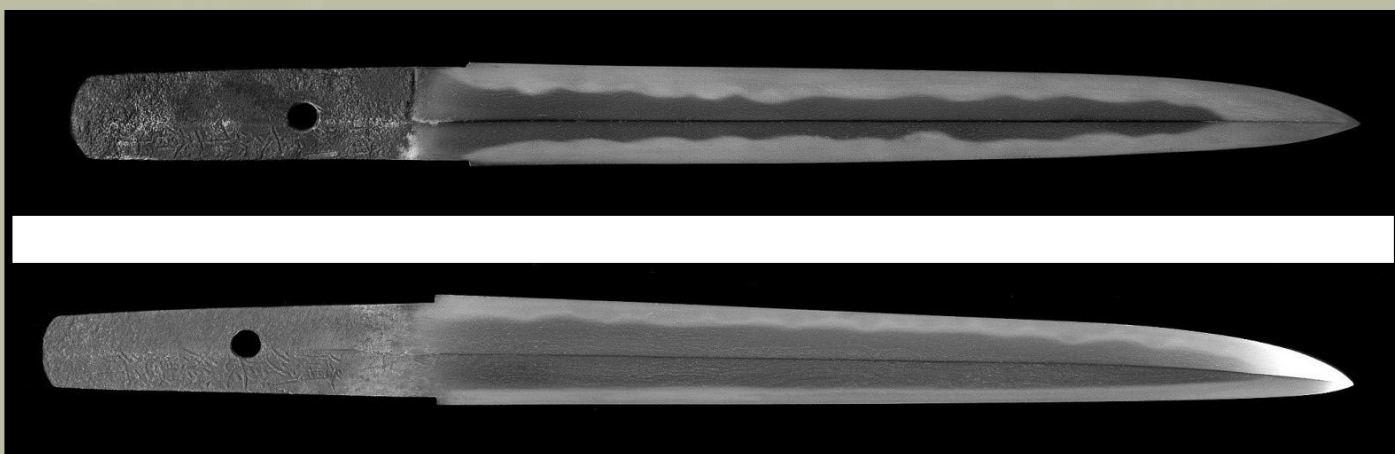
Párhuzamosan új *tantô*-stílus is megjelent, a *moroha-zukuri tantô*, amely általában rövidebb, 20–23 cm *nagasa*-val és sekély *sori*-val készül. Ezeket a pengéket gyakran készítették a *Sue-Bizen* (末備前), a *Sue-Seki* (末関) és a *Sue-Mihara* (末三原) iskolák.

Különböző tantô-stílusok a középső–késő Muromachi-korból (felülről lefelé):

- Első kép: *jûyô-bijutsuhin*, *mei*: *Sôshû-jû Tsunahiro* (相州住綱広), 1. generáció, *nagasa*: 36,7 cm, *sori*: 0,9 cm.
- Második kép: *mei*: *Kanetsune* (兼常), *Eiroku* körül (永禄, 1558–1570), *nagasa*: 29,1 cm, *sori*: 0,1 cm.
- Harmadik kép: *mei*: *Sukemune* (助宗), *Shimada*, *nagasa*: 38,4 cm, *sori*: 0,9 cm.
- Alsó kép: *mei*: *Bishû Osafune Sukemitsu* (備州長船祐光), datálva *Bunmei* 10. évére (文明, 1478), *nagasa*: 33,8 cm, *sori*: 0,6 cm.

Moroha-zukuri tantô-k a középső–késő Muromachi-korból (felülről lefelé):

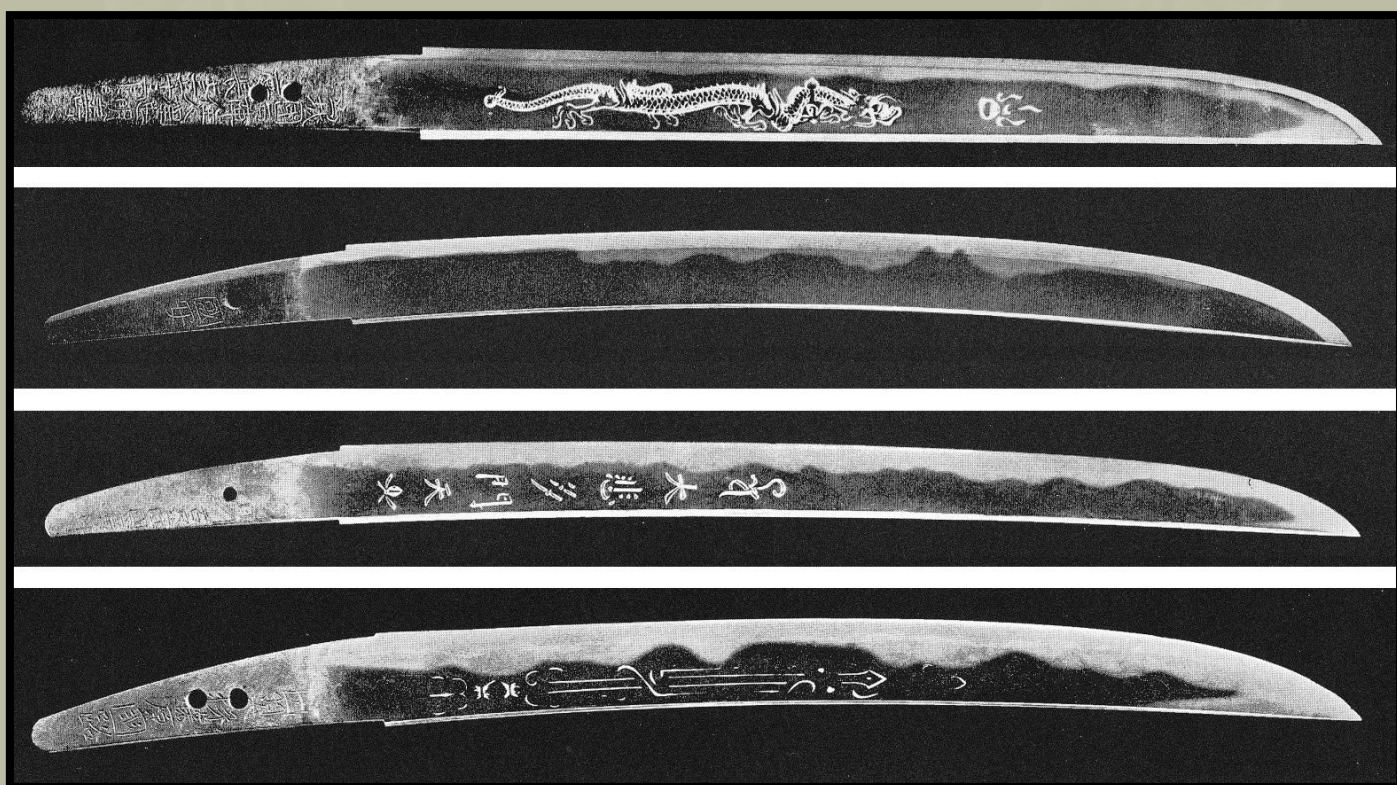
- Felső kép: *mei*: *Bishû Osafune Harumitsu* (備州長船春光), *nagasa*: 18,75 cm.
- Alsó kép: *mei*: *Bishû Osafune Tadayuki* (備州長船忠行), datálva *Bunmei* három (文明, 1471), *nagasa*: 17,7 cm.

Momoyama–kor és korai Edo–kor (1572–1624)

Ugyanúgy, ahogy az *Enbun-Jôji-sugata* stílus a *tachi*-k esetében újjáéledt, a *tantô*-k esetében is megtörtént az újjászületés. Ez azt jelenti, hogy ekkor újra megjelentek a hosszabb *hira-zukuri ko-wakizashi* vagy *sun nobi-tantô* pengék, széles *mihaba*-val, a korábbi késő *Muromachi*-korra visszavezethető *sakizori*-val, kerekesebb *fukura*-val és vastagabb *kasane*-val. Érdeemes megjegyezni, hogy ezeknek a *Momoyama*–korból és korai *Edo*-korból származó pengéknek a *nagasa*-ja miatt ma legtöbbjükét *wakizashi*-ként osztályozzák, de eredetileg a középső *Nanbokuchô*-kori pengék másolatai voltak, amikor a klasszikus *wakizashi* még nem létezett.

A *Momoyama*-kori *sugata* vagy *Keichô-shintô-sugata* jellegű *tantô*-k jellegzetes iskolái és mesterei: *Umetada Myôju* (埋忠明寿); a *Horikawa* (堀川) iskola (*Kunihiro* [国弘], *Kunimichi* [国路], *Kuniyasu* [国安]); a *Mishina* (三品) iskola (*Etchû no Kami Masatoshi* [越中守正俊], *Iga no Kami Kinmichi* [伊賀守金道], *Tanba no Kami Yoshimichi* [丹波守吉道]); *Echizen Yasutsugu* (越前康継), *Higo no Daijô Sadakuni* (肥後大掾貞国), *Hankei* (繁慶), *Nanki Shigekuni* (南紀重国), *Hizen Tadayoshi* (忠吉), *Kashû Kanewaka* (加州兼若).

Ezzel párhuzamosan néhány fent említett mester, például *Umetada Myôju*, *Horikawa Kunihiro*, *Horikawa Kuniyasu*, *Hizen Tadayoshi*, *Echizen Yasutsugu* és *Higo no Daijô Sadakuni*, készített *tantô*-kat *katakiriba-zukuri* stílusban is, széles *mihaba*-val, körülbelül 30 cm *nagasa*-val, enyhe *sori*-val vagy *uchizori*-val.

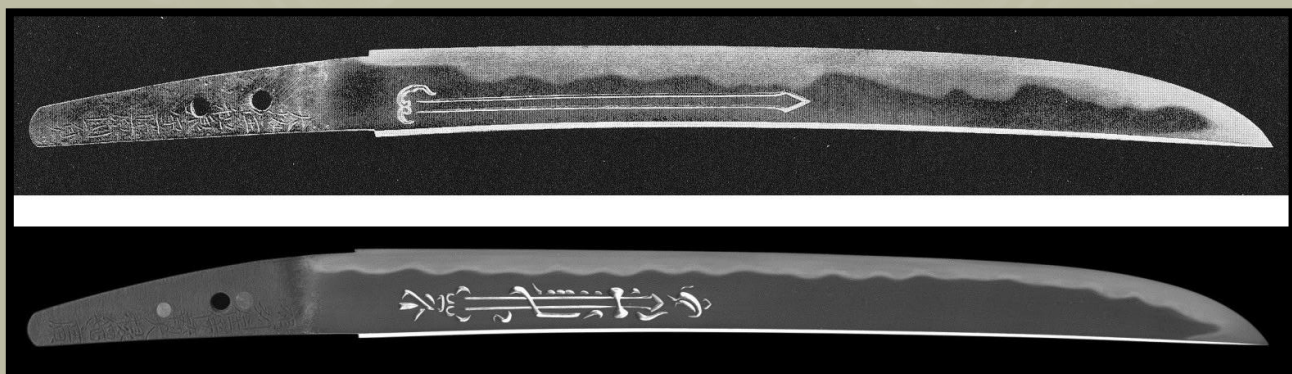

Tantô pengék a Momoyama-korból és a korai Edo-korból (felülről lefelé):

- Legfelső kép: *jûyô-bunkazai, mei: Yamashiro no Kuni Nishijin-jûnin Umetada Myôju* (山城国西陣住人埋忠明寿), datálva Keichô 13. évre (慶長, 1608), *katakiriba-zukuri, nagasa*: 28,2 cm.
- Második kép: *mei: Kuniyasu* (国安), *Horikawa, ko-wakizashi katakiriba-zukuri* stílusban, *nagasa*: 43,6 cm, *sori*: 1,2 cm.
- Harmadik kép: *mei: Nisshû Furuya-jû Kunihiro saku* (日州古屋住国広作), datálva Tenshō 14. évre (天正, 1586), *nagasa*: 45,4 cm, *sori*: 0,6 cm.
- Alsó kép: *mei: Dewa no Daijô Fujiwara Kunimichi* (出羽大掾藤原国路), datálva Keichô 20. évre (慶長, 1615), *nagasa*: 31,7 cm, *sori*: 0,7 cm.

Korai-késő Edo-kor (1624–1781)

A *tantô*-k készítése az Edo-kor elejétől kezdve jelentősen visszaesett. Az ebből az időszakból fennmaradt példányok többsége a korai *kotô* mesterek, különösen a nagy *Sôshû* kovácsok, például *Masamune* és *Sadamune* munkáinak másolata. Ez azt is jelenti, hogy ezek a pengék hosszabb *nagasa*-val rendelkeznek, ezért ma *wakizashi* kategóriába sorolják őket. Ebből a korszakból ritkán, de találhatók *tantô*-k a következő mesterektől: *Kotetsu* (虎徹), *Mino no Kami Masatsune* (美濃守政常), *Harima no Kami Tadakuni* (播磨守忠国), néhány *Hizen* mester, *Ise no Daijô Tsunahiro* (伊勢大掾綱広), valamint a későbbi generációk *Yasutsugu* (康継) mesterei.

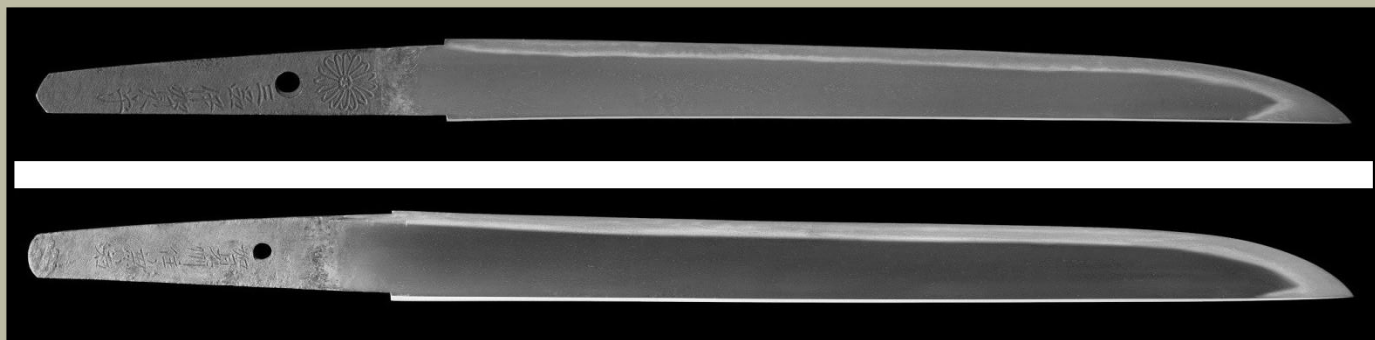

Korai Edo-kori *tantô*k (felülről lefelé):

- Felső kép: *mei: „Ôsaka-jû Izumi no Kami Fujiwara Kunisada”* (大坂住和泉守藤原国貞), kb. Kan'ei 19–20 (1642–1643) körül készült, *nagasa*: 31,4 cm, *sori*: 0,5 cm.

- Alsó kép: *mei*: „*Sōshū-jū Ise no Daijō Tsunahiro*” (相州住伊勢大掾綱広), 5. generáció, kb. *Manji* (1658–1661) idején, *nagasa*: 31,3 cm, *sori*: 0,2 cm.

A következő két kép az előző kettőhöz tartozó korai *Edo*-kori *tantō* (felülről lefelé):

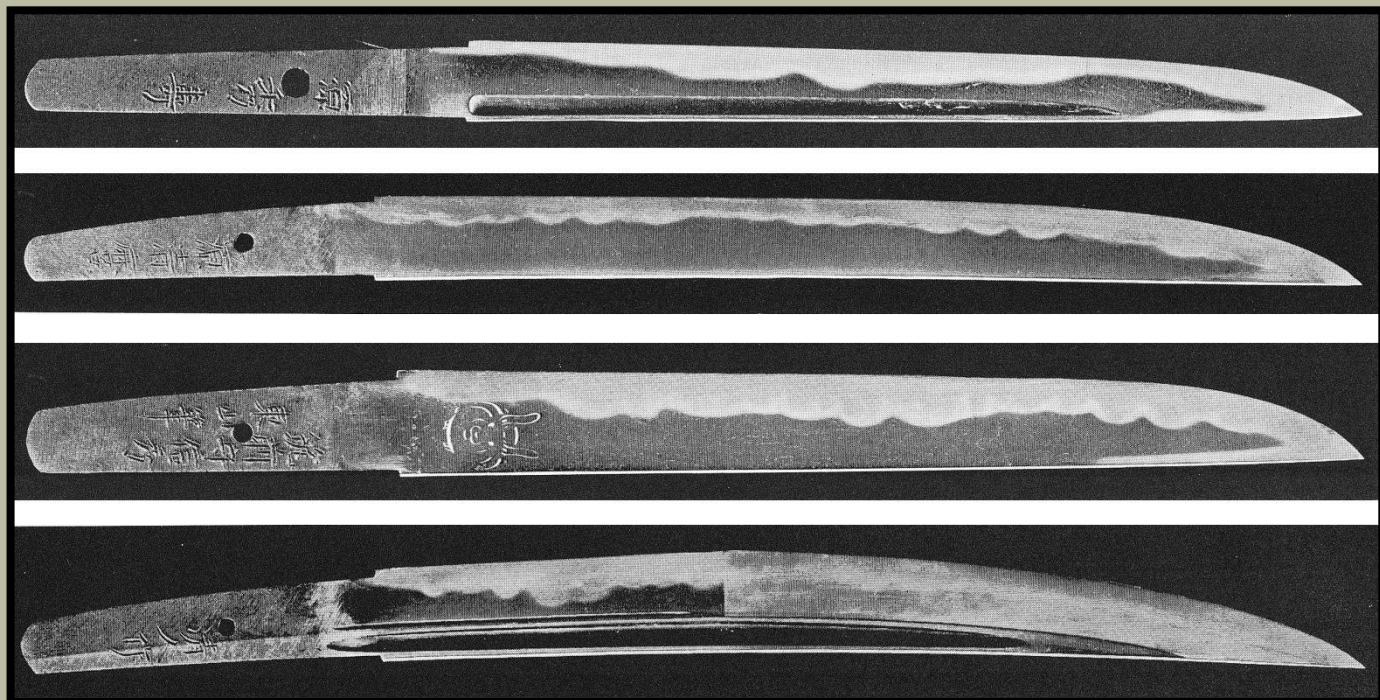

- Felső kép: *mei*: „*[kikumon] Mishina Iga no Kami – Nihon-kaji-sōshō Fujiwara Kinmichi*” (三品伊賀守・日本鍛冶宗匠藤原金道), 3. generáció, kb. *Hōei* (1704–1711) körül, *nagasa*: 25,5 cm.
- Alsó kép: *mei*: „*Kashū-jū Kanewaka*” (賀州住兼若), 2. generáció, kb. *Meireki* (1655–1658) idején, *nagasa*: 29,8 cm.

Kései Edo-kortól korai Meiji-korig (1781–1876)

Ugyanaz a *Nanbokuchō*-kori stílusú újjáéledés figyelhető meg a *tantō*-k esetében is, mint a hosszú kardoknál. Ekkor ismét divatba jöttek a *hira-zukuri ko-wakizashi* pengék, 39–43 cm *nagasa*-val és széles *mihaba*-val, ám ezúttal vastagabb *kasane* és *sakizori* jellemzi őket, ami megkülönbözteti ezeket az „eredeti” korabeli formáktól. Az ilyen *Enbun-Jōji*-stílusú újjáéledt pengék jellegzetes kovácsai voltak: *Taikei Naotane* (大慶直胤), *Kiyomaro* (清麿), *Saitō Kiyondo* (斎藤清人), *Sa Yukihide* (左行秀), *Kurihara Nobuhide* (栗原信秀), *Hōki no Kami Masayoshi* (伯耆守正幸) és *Oku Motohira* (奥元平).

A késő *shinshintō* időszakban számos különböző *tantō*-forma is újra megjelent, például a masszív, vastag *yoroidōshi*, a *shōbu-zukuri* kialakítású *ko-wakizashi*, valamint az *osoraku-zukuri*, *kissaki-moroha-zukuri* és *kanmuri-otoshi-zukuri* pengék. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy még az *Edo*-korszak végén is készültek klasszikus *Kamakura*-stílusú *tantō*-k, bár a legtöbb *shinshintō*-kori *tantō* esetében közös jellemzőként megfigyelhető a kissé vastagabb *kasane*.

Különböző tantőtípusok a késő Edo- és a korai Meiji-korból (felülről lefelé):

Legfelső kép: mei: „*Minamoto Hidetoshi*” (源秀寿), *Kiyomaro* korai aláírása, *Tenpō* 5 (天保, 1834), *nagasa*: 23,0 cm.

Felülről a második kép: mei: „*Minamoto Kiyomaro*” (源清麿), *Kaei* 5 (嘉永, 1852), *nagasa*: 36,8 cm, *sori*: 0,15 cm.

Harmadik kép: mei: „*Chikuzen no Kami Nobuhide*” (筑前守信秀), *nagasa*: 24,6 cm.

Alsó kép: mei: „*Kiyondo saku*” (清人作), *Ansei* 7 (安政, 1860), *nagasa*: 31,6 cm, *sori*: 0,4 cm.

Idegen szavak magyarázata a tantō fejlődéséhez

Tantō (短刀) – rövid, egyélű japán tőr, amelyet a szamurájok viseltek a középkortól kezdve.

Ko-tantō (小短刀) – kifejezetten kis méretű *tantō*; a hagyományos értelemben vett tőr, amely általában 1 *shaku* (kb. 30,3 cm) alatti *nagasa*-val rendelkezik. Jellemző rá a kompakt, gyakran *hira-zukuri* kivitel, a könnyű kezelésre és közeli használatra optimalizált arányok. A „ko-” előtag a „kis” jelentést hordozza, hangsúlyozva a tőr klasszikus, kis méretét.

O-tantō (大短刀) – nagyobb *tantō*, amely a hagyományos *tantō*-méretnél jelentősen hosszabb; egyes források szerint átmenetet képez a *tantō* és a *wakizashi* között. Elnevezése a „nagy *tantō*” jelentésre utal. Történetileg előfordult, hogy ilyen pengéket *tantō*-ként készítettek és viseltek, bár a modern osztályozás egy része ezeket ma már *wakizashi*-ként értelmezi. Gyakori megjelenési forma a *sun nobi-tantō* megnevezés.

Ko-wakizashi (小脇差) – szó szerint „kis *wakizashi*”; rövidebb, a *tantō* és a *wakizashi* közötti átmeneti pengeméret.

O-wakizashi (大脇差) – nagyobb méretű *wakizashi*, amely hosszban és arányaiban a klasszikus *wakizashi* és a rövid kardok felé tolódik. Gyakran a *nagasa*-ban (pengeméret) meghaladja a tipikus *wakizashi* alsó határát, illetve egyes esetekben a *sun nobi-tantō* vagy hosszabb *hira-zukuri ko-wakizashi* kategóriáival fed át. Funkcióját tekintve a hagyományos oldalkard szerepét tölti be, de formailag és használatában a korábbi tőr-hagyományokból is merít

Wakizashi (脇差) – a *katana* mellett viselt rövid kard, általában 30–60 cm *nagasa*-val.

Nagasa (長さ) – a penge hossza, a tsubától (markolatvédő) a hegyig mérve.

Sori (反り) – a penge íveltsége, görbülete.

Mihaba (身幅) – a penge szélessége a pengelap mentén.

Kasane (重ね) – a penge vastagsága a hátél mentén.

Fukura (ふくら) – a pengehegy (*kissaki*) íveltsége, domborulata.

Hira-zukuri (平造り) – lapos keresztmetszetű pengeforma, jellegzetes a *tantō*-kra.

Shinogi-zukuri (鎗造り) – gerinces pengestílus, a legtöbb *katana* és *wakizashi* alapformája.

Kanmuri-otoshi-zukuri (冠落造り) – olyan pengeforma, ahol a gerinc (*mune*) részben le van vágva, így könnyebb a penge.

Moroha-zukuri (両刃造り) – kétélű *tantō*, mindkét oldalon élezett.

Katakiriba-zukuri (片切刃造り) – aszimmetrikus pengeforma, csak az egyik oldalról élezett.

Shōbu-zukuri (菖蒲造り) – íriszlevélre emlékeztető forma, a *kissaki* és a gerinc egy vonalban fut.

Osoraku-zukuri (恐らく造り) – különleges *tantō*-forma, extrém hosszú és hegyes *kissaki*-val.

Kissaki-moroha-zukuri (鋒両刃造り) – kétélű hegyű pengeforma.

Yoroidōshi (鎧通し) – rövid, vastag tőr, amelyet páncélrések közé szúrásra készítettek.

Nanbokuchō (南北朝, 1336–1392) – a „déli és északi udvarok” kora, amikor két császári udvar rivalizált.

Muromachi (室町, 1336–1572) – a *Ashikaga*-sógunátus kora, a japán kardművesség egyik virágkora.

Momoyama (桃山, 1572–1600) – az egyesítés korszaka, díszes és erőteljes pengékkel.

Edo (江戸, 1603–1868) – a *Tokugawa*-béke kora, technikailag kifinomult, de kevesebb *tantō* készült.

Meiji (明治, 1868–1912) – a modernizáció korszaka, amikor a kardviselést betiltották.

Enbun-Jōji sugata (延文・貞治姿) – a *Nanbokuchō*-kori hosszú, széles *tantō* jellegzetes formája.

Keichō-shintō (慶長新刀) – a *Momoyama*-korai *Edo* korszak kardstílusa, vastagabb pengékkel.

Shintō (新刀) – „új kard” korszak (kb. 1596–1781).

Shinshintō (新々刀) – „legújabb kardok” korszaka (1781–1876).

Kotō (古刀) – „régí kardok” korszaka (1596 előtti pengék).